

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research
and Development) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้” กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้” กลุ่มสาระการเรียนรู้
ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพื่อนอนซอนงามงอน
ไ่ค้กับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ของนักเรียนระหว่าง
ก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตรและหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการพื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้ของนักเรียน
หลังเรียนตามหลักสูตรกับเกณฑ์ร้อยละ 80
4. เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น
กับพื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตร

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น “พืชนอนชอนงามงอนไผ่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยดำเนินการตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำมาใช้ในการร่างหลักสูตร “พืชนอนชอนงามงอนไผ่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1.1 ศึกษาและรวบรวมบริบทชุมชน สำหรับใช้เป็นข้อมูลในเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยศึกษาในประเด็น ดังนี้

1.1.1 วัฒนธรรมท้องถิ่น

1.1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.1.3 ประวัติจังหวัดสกลนคร

1.1.4 วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์ในจังหวัด

สกลนคร

1.1.5 ตำนานผาแดงนางไอ่

1.2 ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน สำหรับใช้เป็นข้อมูลในเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยศึกษาในประเด็น ดังนี้

1.2.1 ความหมายของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.2 ประเภทของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.3 สื่การพืชนอนชอนงามงอนไผ่คำของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.4 การประดิษฐ์ท่ารำของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.5 การแต่งกายของนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

1.2.6 แนวคิดการประดิษฐ์ท่ารำของศิลปิน

1.2.7 การประดิษฐ์ท่ารำ

1.2.8 นาฏยศัพท์

1.2.9 ภาษาท่า

1.3 ศึกษาแนวคิดและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตร โดยศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.3.2 ความสำคัญของหลักสูตร
- 1.3.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.3.4 รูปแบบของหลักสูตร
- 1.3.5 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี
- 1.3.6 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.3.7 การประเมินหลักสูตร

1.4 ศึกษาแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และการให้คะแนนแบบรูบริกส์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

2. กำหนดแหล่งข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สำหรับนำมาใช้ในการยกร่างหลักสูตรในชั้นตอนนี้ใช้แหล่งข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประเภทเอกสารเป็นแหล่งให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทชุมชน องค์ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งแหล่งข้อมูลประเภทนี้ เช่น รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร เอกสารของหน่วยงาน รวมทั้งเอกสารในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยเอกสารต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาต้องมีความน่าเชื่อถือได้ โดยพิจารณาจากหลายเกณฑ์ เช่น ความน่าเชื่อถือของผู้ทำวิจัย ผู้เขียนหนังสือ หน่วยงานที่รวบรวมฐานข้อมูล ระยะเวลาที่ผลิต เอกสารผลงานนั้น ๆ เป็นต้น

2.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ประเภทบุคคล เป็นแหล่งให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทชุมชน ในประเด็นเกี่ยวกับตำนานผาแดงนางไอ่ และวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร ซึ่งแหล่งข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ผู้รู้

เกี่ยวกับความเป็นมาของตำนานผาแดงนางไอ่ และภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร หลวงปู่ภูพาน ชาวบ้าน บ้านโคกเกาะ หมู่ 4, หมู่ 5 และหมู่ 14 ผู้มีความรู้และบอกเล่าตำนานผาแดงนางไอ่

3. กำหนดวิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในชั้นตอนนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยทำหน้าที่ เก็บรวบรวมด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัย (ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล) ถือเป็นเครื่องมือวิจัย ที่สำคัญที่สุด นอกจากนั้นผู้วิจัยยังคงใช้เครื่องมือประกอบอื่น ได้แก่

3.1 แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร จำแนกตามประเภทของข้อมูล และประเด็นที่ทำการศึกษา

3.2 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมี 2 แบบ ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (standardized interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อหาคำตอบความมุ่งหมายในการวิจัย เช่น ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสกลนคร

3.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Less Standardized interview) ใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่ต้องการ เช่น ตำนานผาแดงนางไอ่ องค์ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ โดยผู้วิจัยจะกำหนดคำถามหลัก ๆ ไว้เท่านั้น เพื่อเปิดกว้างให้ผู้ถูกสัมภาษณ์พรั่งพรูคำตอบโดยไม่จำกัด ผู้วิจัยทำหน้าที่จับประเด็น และสอดแทรกคำถามล้วงลึกเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้ ซึ่งการสัมภาษณ์อาจจำเป็นต้องอัดเทปประกอบด้วย

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สำหรับนำมาใช้ในการยกร่างหลักสูตร เริ่มจากผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนดไว้ เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนผู้วิจัยจัดระบบข้อมูลจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อประเด็นที่ต้องศึกษาจากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็น สุดท้ายทำการเรียบเรียง พรรณนา ข้อมูลพื้นฐานนั้น ๆ จำแนกตามหัวข้อและประเด็นที่ต้องทำการศึกษา สำหรับนำไปใช้ในการยกร่างหลักสูตรต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างหลักสูตร มี 4 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ยกร่างเอกสารหลักสูตร

ชั้นที่ 2 ยกร่างเอกสารประกอบหลักสูตร

ชั้นที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญ

ชั้นที่ 4 ปรับปรุงเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตร มี 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 เตรียมการทดลองใช้หลักสูตร

ชั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 ชั้นประเมินและปรับปรุงหลักสูตร มี 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร

ชั้นที่ 2 ปรับปรุงหลักสูตร

สรุปผล

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ได้หลักสูตร “พื่อนอนซอนงามอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบของหลักสูตรที่สร้างขึ้น 12 องค์ประกอบ คือ 1) ชื่อหลักสูตร 2) ที่มาและความสำคัญ 3) หลักการของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) สาระการเรียนรู้ 6) เนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ 7) คำอธิบายรายวิชา 8) โครงสร้างรายวิชา 9) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล 11) เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน และ 12) สื่อและแหล่งเรียนรู้

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบ พบว่ามี 5 องค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ชื่อหลักสูตร หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ/ผลการเรียนรู้ พบว่ามี 5 องค์ประกอบที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ คำอธิบายรายวิชา ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.46) และองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมต่ำสุด คือ เนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.63)

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร

2.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพืชนอนชอนงามงอนไค้คำ กับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.2 นักเรียนมีทักษะการพืชนอนชอนงามงอนไค้คำหลังเรียนตามหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร “พืชนอนชอนงามงอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มทุกทักษะ

2.3 นักเรียนมีความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพืชนอนชอนงามงอนไค้คำ ตามหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร “พืชนอนชอนงามงอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อภิปรายผล

จากการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตร “พืชนอนชอนงามงอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นน่าสนใจนำสู่การอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร “พืชนอนชอนงามงอนไค้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบของหลักสูตรที่สร้างขึ้น 13 องค์ประกอบ คือ 1) ชื่อหลักสูตร 2) ที่มาและความสำคัญ 3) หลักการของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) สาระการเรียนรู้ 6) เนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ 7) คำอธิบายรายวิชา 8) โครงสร้างรายวิชา 9) แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล 11) เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน และ 12) สื่อและแหล่งเรียนรู้ เป็นหลักสูตรที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากเป็นที่สร้างและพัฒนาตามหลักการและขั้นตอนของการสร้างและพัฒนาหลักสูตรที่ถูกต้องและเหมาะสม 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับบริบทชุมชน ประวัติจังหวัดสกลนคร วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรมในจังหวัดสกลนคร วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์

ในจังหวัดสกลนคร รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน ศึกษาแนวคิด และรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ ในการจัดทำหลักสูตร ศึกษาแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการวัดและประเมินผลตาม สภาพจริง และการให้คะแนนแบบรูบริกส์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน แล้วจึงนำเอามาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนด ขอบข่ายการยกร่างหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เมื่อยกร่างเอกสารหลักสูตร (ตัวหลักสูตร) และยกร่างเอกสารประกอบหลักสูตรแล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรประเมินตามเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ดังนั้นจึงทำให้ได้หลักสูตรที่สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวกับท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ มีความรู้เกี่ยวกับพืชนอนซอนงามงอนไฉ่คำกับ วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ทักษะการพืชนอนซอนงามงอน ไฉ่คำและมีความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพืชนอนซอนงามงอนไฉ่คำ ภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีจิตสำนึกร่วมอนุรักษ์การเห็นคุณค่าของตนเอง และรู้สึกเป็นเจ้าของในท้องถิ่นของตนเอง สอดคล้องกับ ปุณณิศา โชตนาพงศ์ (2557, หน้า 129) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรสาระ เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 มีองค์ประกอบ คือ 1) ความนำ 2) วิสัยทัศน์ 3) หลักการ 4) จุดหมาย 5) สาระและ มาตรฐานการเรียนรู้ 6) จุดประสงค์รายวิชา 7) โครงสร้างรายวิชา 8) คำอธิบายรายวิชา 9) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 10) จุดประสงค์การเรียนรู้ 11) สาระการเรียนรู้ 12) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 13) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 14) การวัดผลและประเมินผล และ 15) เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย โดยรวมเท่ากับ 4.57

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร “พืชนอนซอนงามงอน ไฉ่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับพืชนอนซอนงามงอนไฉ่คำกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานหลังเรียนตามหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร “พืชนอนซอน งามงอนไฉ่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปดังกล่าวเนื่องจาก การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง ตนเองสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ วาสนา สาระจันทร์ (2561, หน้า 115) ได้ศึกษา การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ลลอร์ฟร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางดนตรีและทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความรู้ความเข้าใจวิชาดนตรีของนักเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของคาร์ลลอร์ฟ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร “พ็อนออนซอนงามอง ไร่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีทักษะการพ็อน ออนซอนงามองไร่คำหลังเรียนตามหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร “พ็อนออนซอนงามอง ไร่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกทักษะ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปดังกล่าวเนื่องจากการปรับกระบวนการสอนของครู จากการทำครู เป็นศูนย์กลางมาเป็นครูเป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน นักเรียนจะสามารถ ฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยกิจกรรมในชั้นตอนนี้ได้สอดแทรกกระบวนการกลุ่ม การใช้สื่อ วัสดุที่ทันสมัยที่น่าสนใจ และการสาธิตโดยครูผู้สอน ซึ่งนักเรียนได้ให้ความสนใจในการเรียนรู้ เป็นอย่างดี สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ จัดหาวัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ ในการประกอบ กิจกรรมการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ เชื่อมโยงความสัมพันธ์สู่การพัฒนาทักษะ มีเทคนิคการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ อรรถยุทธ พันพอง (2555, หน้า 112) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดการสอน นาฏศิลป์เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบทักษะการปฏิบัติของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอน นาฏศิลป์ เรื่อง นาฏศิลป์พื้นบ้าน นักเรียน 30 คน ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 97.2 จากคะแนนเต็ม 120 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 81 อยู่ในระดับคุณภาพ 4 หมายถึง ดีมาก และยังสอดคล้องกับ อุดม พรหมจรรย์ (2556, หน้า 106) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาทักษะการแสดงโดยใช้บทเรียน วัสดุที่ทันสมัย เรื่อง การแสดงเถิดเทิงกลองยาวที่สระกระโจม จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ วิชาศิลปะเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลการ ประเมินทักษะการแสดงเถิดเทิงกลองยาวที่สระกระโจม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

วิชาศิลปะเพิ่มเติม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการมีการพัฒนาการเรื่องของการแสดงเกิดเท็งกลองยาวที่สละกระโจม เพราะการฝึกและการกระทำซ้ำบ่อย ๆ จะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝน ประกอบกับบทเรียนวีดิทัศน์มีความน่าสนใจกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

4. ผลการทดลองการใช้หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร “พ็อนออนซอนงามงอนไค่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพ็อนออนซอนงามงอนไค่คำตามหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร “พ็อนออนซอนงามงอนไค่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปดังกล่าวเนื่องจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นโดยปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมีการสนับสนุนเอาวรรณกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อีกเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ ซึ่งวัฒนธรรมอีสานและพัฒนาสู่ความเป็นสากลต่อไป สอดคล้องกับ ธาณินทร์ โล่อุทัย (2559, หน้า 174) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่องการแกะสลักลายปราสาทผึ้งประยุกต์ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีความตระหนักถึงวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นหลังเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่องการแกะสลักลายปราสาทผึ้งประยุกต์ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปดังกล่าวเนื่องจาก เป็นหลักสูตรที่สร้างจากการศึกษาแนวทางการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดในการทำกรอบสาระท้องถิ่น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยผ่านกระบวนการพัฒนาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบและให้ประกาศใช้เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยมีคุณภาพ ด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็น รวมทั้งมีความตระหนัก และรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่ดั่งามของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้ำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์และด้านวรรณกรรมของจังหวัดสกลนคร มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองและทักษะการแสดงพื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้ำ มีความตระหนัก ภูมิใจในวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นเมือง ตำนานผาแดงนางไ่ค้ำ ดังนั้น หลักสูตรนี้จึงเหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จังหวัดสกลนคร

2. ก่อนที่ผู้สอนจะนำหลักสูตรนี้ไปใช้ ควรศึกษาเอกสารหลักสูตรทั้งหมด อย่างละเอียด และควรจัดเตรียมเอกสาร ใบงาน เครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้พร้อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจจนทำให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

3. นำหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้ำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรศึกษาโครงสร้างหลักสูตรในสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย การพัฒนาหลักสูตรสำหรับสร้างความตระหนัก ภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นและให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านอื่น ๆ เช่น การทอผ้าคราม การย้อมคราม ลายผ้าคราม เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร “พื่อนอนซอนงามงอนไ่ค้ำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยม การหวงแหนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมแก่นักเรียนทุกระดับของการศึกษา